

Regeringsrätten

RÄTTSFALL

Bostadssubvention från arbetsgivare — skattepliktig intäkt?

Besvär av tegelarbetaren A. angående inkomsttaxering år 1948. — A. har av PN beskattats för ett belopp av 1.200 kr, avseende av arbetsgivaren erhållen subvention för uppförande av en bostadsfastighet åt A. Sådan subvention utbetalades av arbetsgivaren till tjänstemän, förmän eller arbetare, som haft väl vitsordad tjänst hos arbetsgivaren under minst tre år. Subventionen utgick i form av ett räntefritt lån, som succesivt skulle avskrivas under loppet av fem år från det byggnaden blivit synad och godkänd och under förutsättning att läntagaren förbundit sig att icke utan arbetsgivarens tillstånd under denna tid försälja fastigheten. Lånet utbetalades mot inteckning i fastigheten. Vidare förutsattes bl. a., att kommunen skulle lämna lika stort lån. — A. bestred att subventionen ifråga utgjorde för honom skattepliktig intäkt. Han menade nämligen, att vad han fått utgjorde gåva. Subventionen omfattades icke av kollektivavtalet mellan arbetarna och arbets-

givaren. — KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 8/10 1952).

Anm.! Jfr RÅ 1947 not. 1296 och 1435. I S. O. U. 1945:49 föreslogs, att subventioner av ifrågavarande slag i viss omfattning skulle fritagas från beskattning. I prop. 86/1947 ansåg sig dock departementschefen icke böra förorda förslaget.

Tvångsförsäljning eller ej? Fråga om tillämpning av förordningen den 23/5 1947 om skattefrihet i vissa fall för realisationsvinst vid expropriation m. m.

Besvär av köpmannen A. angående inkomsttaxering år 1949. A. hade under beskattningsåret till Gävle stad sålt en fastighet, som han förvärvat år 1947. Enligt A. borde den genom försäljningen uppkomna realisationsvinsten icke vara skattepliktig, då försäljningen kommit till stånd under hot om expropriation. A. åberopade bestämmelserna om skattefrihet enligt ovannämnda förordning. A. hänvisade bl. a. till ett intyg av

restförd skatt, äger utfå allenast vad som överstiger det oguldna skattebeloppet jämte därå belöpande restavgift. Avräkning enligt uppbördsförordningen synes endast kunna ske beträffande i uppbördsförordningen

angiven skatt, som ej preskriberats.

Avsikten med dessa rader är endast att väcka en diskussion i ämnet, då en sådan med hänsyn till att prejudikat saknas synes kunna vara av visst värde.

stadens fastighetschef, däri denne jämte annat uttalat, att, därest frivillig uppgörelse ej kunnat träffas, hade staden på grund av stadsplanens utformning vid ett framtida tillfälle sannolikt sett sig nödsakad att tillgripa expropriationsförfarande. Taxeringskonsulenten anförde, att vinsten vid ifrågavarande fastighetsförsäljning borde beskattas enligt vanliga regler. Stadens fastighetschef hade nämligen meddelat, att vid köpets uppgörande något hot om omedelbar expropriation icke framförts. Med hänsyn till byggrestriktionerna torde, därest köpet icke kommit till stånd, ett expropriationsförfarande icke ha blivit aktuellt förrän om kanske 10 år. Samtliga instanser ansågo, att A. åtnjutit skattepliktig realisationsvinst. (RR:s utslag den 17/10 1952.)

Pensionsutbetalningar — förtäckt utdelning?

Besvär av AB Rory angående inkomsttaxering 1946 och eftertaxering för åren 1941—1945.

Sedan R., som startat Rorykonfektion AB. år 1937 avlidit, trädde detta bolag i likvidation. R:s änka bildade jämte 4 andra personer AB Rory, som fr. o. m. den 1 januari 1938 fortsatte det äldre bolagets rörelse. I samband med bolagsbildningen beslöt det nya bolaget att till änkefru R. utbetala en årlig pension på 20.000 kr och till hennes 2 söner 1.000 kr var till dess de uppnådde myndig ålder. Dessutom utbetalades pensioner till 2 personer, som varit anställda i det äldre bolaget. Sedan 1943 hade änkefru R. och sönerna ägt samtliga aktier i det nya bolaget. TN och PN vägrade avdrag för samtliga utbetalningar, vilka ansågos utgöra förtäckt utdelning. I enlighet därmed höjdes bolagets inkomsttaxering 1946 och åsattes bolaget eftertaxering. Bolaget hävdade, att avdragsrätt förelåg för utbetalningarna och bestred eftertaxeringarna bl.

a. av det formella skälet, att bolaget icke i löneuppgifter eller på annat sätt underlåtit att omtala, vilka utbetalningar som gjorts till här ifrågavarande personer, vilka alltid i sina deklarationer redovisat inkomsterna ifråga. TN borde sålunda för länge sedan ha ingripit mot bolaget. KR: ej ändring. RR: ej annan ändring än att bolaget förklarades berättigat till avdrag för pensionerna till de två personer, som varit anställda i det äldre bolaget. (RR:s utslag den 10/10 1952)

Förmögenhetsvärdet å viss fordran

Besvär av kontorsbiträdet T. angående förmögenhetstaxering år 1946. — I samband med skilsmässa erhöll klaganden reversfordran å 30.000 kr. av sin man. Enligt avtal mellan makarna löpte reversen med 6 % årlig ränta. Lånet var uppsägbart till betalning under mannens livstid och som säkerhet för detsamma skulle ligga livförsäkringar till ett belopp av 30.000 kr. Vid eventuell skilsmässa skulle i det underhållsbidrag mannen komme att utgiva till klaganden räntan å de 30.000 kr utgöra del av hans underhållsbidrag till henne. — Klaganden ansåg sig icke böra medtaga ifrågavarande reversfordran till något värde vid förmögenhetsberäkningen. Hon framhöll, att förbindelsen var uppsägbar och att den saknade säkerhet. Även om förbindelsen skulle kunna av domstol fastställas till omedelbar betalning vid uraktlåtenhet att ställa den utfästa säkerheten skulle fordringsrätten likväl sakna ekonomiskt värde, enär mannen saknade utmättningsbara tillgångar. TN tillade emellertid ifrågavarande 30.000 kr vid förmögenhetsberäkningen. PN, KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 10/10 1952)

Skattskyldighet för avkastning av förmögenhetsvärdet av vissa tillgångar.

Besvär av dödsboet efter majoren S. angående inkomsttaxering år 1945.

— Genom gåva och arv erhöles S:s fem barn av ett par anförvanter bl. a. kontanta medel under villkor, att avkastningen disponerades av barnens föräldrar under deras livstid. För dessa kontanta medel inköptes aktier, som i barnens namn deponerades i bank. Då gåvogivaren i samband med överlämnandet av gåvobreven uttalat en önskan, att barnens föräldrar "om möjligt måtte låta barnen erhålla åtminstone någon del av den årliga avkastningen för att de skulle hava en känsla av att gåvogivaren tänkt på dem", lät S. barnen få be-
lopp, svarande mot avkastningen av de deponerade värdepapperen. I enlighet härmed deklarerade barnen för förmögenhetsvärdet av aktierna och avkastningen därav, under det att S. upptog varken det ena eller det andra. TI yrkade hos PN, att S. måtte beskattas för utdelningen å och förmögenhetsvärdet av aktierna i fråga. Den omständigheten, att S. till sina barn bortskänkt vissa mot den honom tillkommande avkastningen svarande värden, torde icke kunna medföra, att han ej skulle taxeras för den utdelning han under året uppburit. Beträffande skattskyldighet för förmögenhetsvärdet åberopades RÅ 1939 not. 846. PN biföll TI:s yrkande. KR, varest dödsboet klagade, förklarade, att dödsboet kunde icke anses ha styrkt, att S. på ett rättsligen bindande sätt till sina barn avstått utdelningen å aktierna. Med hänsyn därtill finge S. anses ha varit skattskyldig till inkomstskatt för dessa aktiers avkastning och till förmögenhetsskatt för aktiernas kapitalvärde. Emellertid finge dödsboet anses berättigat till avdrag för periodiskt understöd till två av barnen (som under beskattningsåret varit gifta) med tillhoppa 6.234 kr. RR: ej ändring. Genom beviljande av resning befriades de tre andra barnen från inkomst- och förmögenhetsbeskattning. (RR:s utslag den 8/10 1952).

Skattskyldighet för viss förmögenhet — extraordinär besvär rätt?

Besvär av fröken U. angående förmögenhetstaxering år 1950. — U. tillerkändes genom testamente efter E. rätt att tillsammans med en syster under sin livstid uppbära hälften av avkastningen av två fonder eller stiftelser, vilka hade att tillgodose vissa välgörande ändamål. Vidare tillerkändes U. med full äganderätt viss lös och fast egendom. Hos PN anförde U. i en till länsstyrelsen den 8/1 1951 inkommen skrift, att hon syntes ha blivit taxerad till förmögenhetsskatt för det kapitaliserade värdet av en del av ifrågavarande avkastning, ehuru hennes rätt till densamma grundade sig på en tjänsteställning och därför enligt 3 § 2 mom. b) i förordningen om statlig förmögenhetsskatt icke borde upptagas som tillgång vid förmögenhetsbeskattningen. U. yrkade, att hennes besvär måtte utan hinder av att de anförts först efter utgången av juli 1950, upptagas till prövning samt att taxeringen måste nedsättas. Vidare anförde U. bland annat: Hennes andel i fondernas avkastning utgjorde ersättning för hennes hos E. under 24 år innehavda tjänst som sjuksköterska, värdinna och sekreterare; samma andel i avkastningen vore icke en inkomst i vanlig mening utan U. vore att jämställa med en förvaltare såväl av denna avkastning som av egendomen; U:s rätt att disponera över livräntan och gården vore nämligen inskränkt genom vissa av E. uttalade önskningsar, som innebure att livräntan och gården skulle disponeras icke för U:s personliga bruk utan för välgörenhet av sådant slag som den understödsverksamhet, för vilken fonderna bildats. — PN: ej prövning, enär, såvitt handlingarna utmärkte, U. icke blivit taxerad till statlig förmögenhetsskatt för förmögenhetstillgång av sådant slag, för vilket hon ej vore skattskyldig,

samt U. ej heller styrkt något förhållande, på grund varav hon eljest ägde åtnjuta särskild besvärsrätt. Hos KR yrkade U. bifall till sin talan. Hon vore ostridigt under sin livstid formellt berättigad till dispositionsrätt över avkastningen i fråga men i realiteten vore hon bunden av E:s instruktioner. Det vore utan betydelse, om rättsligt bindande inskränkningar i möjligheten att fritt disponera livräntan funnes eller ej. Sådana förhållanden förelåge ej, att hon skäligen borde betraktas som ägare av den förmögenhet, vars avkastning enligt deklarationen utgjort 43.246 kr. KR: ej ändring. RR lämnade U:s besvär utan bifall, enär, såvitt handlingarna i målet visa, U:s rätt till ifrågakomna årliga intäkt varken gjorts beroende av villkor rörande medlens användning eller tillagts U. av sådan grund, att rättigheten kunde jämlikt återopade bestämmelsen om förmån, som åtnjutits på grund av förutvarande tjänsteförhållande, anses fritagen från den i 3 § 1 mom. g) ovannämnda förordning stadgade skatteplikten. (RR:s utslag den 10/10 1952).

Fråga i vad mån förvaltningskostnader i rörelse belöpt å aktieinnehav

Besvär av Handelsaktiebolaget J. B. Berggren angående inkomsttaxering år 1946. — Bolaget, som driver kolonialvarugrosshandel, äger aktier i olika företag till ett bokfört värde av över 770.000 kr. Utdelningen å dessa aktier översteg under beskattningsåret 70.200 kr. De totala intäkterna uppgingo till 515.500 kr. Ränteutgifterna uppgingo till omkring 13.500 kr och de allmänna omkostnaderna till omkring 406.200 kr. TN medgav icke bolaget avdrag för ränteutgifter med 3.939 kr, enär de ansågos belöpa å aktieinnehavet. — Vid granskning av bolagets räkenskaper konstaterades, att bolagets skulder icke upptagits för att finansiera aktieinnehavet utan för grosshandels-

rörelsen. PN medgav därför avdraget å 3.939 kr men vägrade i stället avdrag för ett belopp av 4.000 kr, då kostnaden för förvaltningen av aktieinnehavet uppskattades till minst detta belopp, — Hos KR anförde bolaget, att det icke hade några omkostnader som enbart hänförde sig till aktieinnehavet. Dess andel i de allmänna omkostnaderna kunde icke anses utgöra annat än ett bagatellartat belopp och praktiskt taget gälla blott litet skrivmaterial. Ingen person hade anställts särskilt för förvaltningen av aktierna. Då huvudparten av aktierna voro placerade hos bank såsom generell säkerhet för bolagets affärsengagemang, behövde dess chefstjänstemän icke ägna mer än några få stunder om året åt aktierna. TI invände, att bolagets tillgångar till avsevärd del utgjordes av aktier i svenska bolag. Inkomst i form av utdelning å värdepapper utgjorde 73.730 kr under det att nettovinsten utgjorde 70.047 kr. KR: ej ändring. Bolaget klagade. TO framhöll, att klagande-bolaget ägde 1.080 aktier av 1.800 i H. Järnvarubolag och vore därför enligt 221 § aktiebolagslagen att anse som moderbolag gentemot sistnämnda bolag. Klagandebolaget torde därför ha vissa kostnader för förvaltningen av aktieinnehavet, vilka ej torde understiga det av N uppskattade. RR: ej ändring. (RR:s utslag den 8/10 1952.)

Anm.: Förbudet i 39 § 1 mom. för aktiebolag att avdraga gäldränta å svenska aktier i vidare mån än som räntan överstiger utdelningen anses gälla även förvaltningskostnader.

Goodwill

Besvär av Hoganders Aktiebolag angående inkomsttaxering 1948. — Bolaget, som innehade en järnhandel och en färg- och kemikalieaffär, sålde under beskattningsåret sistnämnda affär, därvid bolaget enligt avtal betingat sig bl. a. ersättning för goodwill med 10.000 kr. Bolaget an-

såg beloppet utgöra icke skattepliktig inkomst och upplyste, att verkställande direktören redan år 1935 förvärvat järnhandeln med däri ingående färghandel samt att han från den 1/1 1945 bildat bolaget, därvid rörelsen överlåtits, oförändrad på bolaget mot aktier. TN meddelade, att, då bolaget försålt färghandelsrörelsen inom fem år från förvärvet, ansågs ersättningen för goodwill utgöra skattepliktig inkomst. Bolaget klagade. TI yttrade: Den omständigheten, att rörelsen, före ombildningen till aktiebolag, bedrivits av aktiebolagets ägare under enskild firma redan år 1934, torde böra tillmätas betydelse, allenast om försäljningen avsett aktierna i bolaget. Därest så varit fallet, torde eventuell vinst vid försäljningen icke böra beskattas. I förevarande fall har emellertid ak-

tiebolaget under år 1947 försålt viss del av en rörelse, förvärvad år 1945. Enligt mitt förmenande kan icke såsom förutsättning för realisationsvinstbeskattning av goodwill i detta fall erfordras, att bolaget vid sitt förvärv utgivit ersättning för goodwill. Däremot torde få anses sannolikt, att bolaget samtidigt med övertagandet av rörelsen förvärvat jämväl ett goodwillvärde. Förutsättningar torde alltså förefinnas för beskattning enligt realisationsvinstreglerna i ifrågavarande fall. PN upptog i enlighet härmed beloppet såsom inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 10/10 1952).

Anm.: Fr. o. m. 1953 års taxering skall vinst vid avyttring av värde av goodwills natur alltid hänföras till intäkt av rörelse.